

РЕСТАВРАЦІЯ ТЕХНІЧНОЇ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ

Качуровська В.В., магістрантка, 1 курс, спец. "Енергетика"

Керівник: доцент Бурнаєв О.М

Львівський національний аграрний університет

Вступ. З набуттям Незалежності України почалось відродження числених традицій, зокрема відбудова церков, реставрації ратуш і дзвіниць. При цьому виявилось, що традиція вежового годинникарства втрачена, повністю відсутня база для проектування та виробництва – старовинні годинники і куранти у більшості знищені, традиції забуті. Серед забутих митців – Міхал Менцович з Кросно, заново відкритий дякуючи реставраційній діяльності на десятках Ратуш і церков Західної України.

Дослідження і публікації щодо українського сегменту творчої спадщини Менцовича відсутні, тоді як у польському Кросно його ім'я носить центральна вулиця, а у приміщенні його колишньої фабрики діє технічний музей, про його діяльність пишуть магістерські роботи.

Метою роботи є виклад для широкого загалу заново відкритої особистості у мистецтві вежового годинникарства, забутої протягом радянської окупації – польського майстра-годинникаря, автора сотень вежових годинників в Галичині, лауреата виставок годинників в Парижі, проте нікому не відомого в Україні.

Використана методика дослідження. Використана методика архівного пошуку у цифрових архівах Республіки Польща, зокрема старовинних фотодокументів, архівів технічної документації і комерційних документів на вежові годинники, та їх порівняння з власним архівом фотографій усіх вежових годинників України, зібраним за десятиліття реставраційної діяльності.

Знайдено виробника більшості годинників Західної України

Аналіз конструкцій механізмів і дизайну стрілок десятків годинників показав їх подібність до годинника Ратуші Бережан, на якому написано прізвище виробника і місто розташування фабрики. Ним виявився Міхал Менцовіч з Кросно (Польща) (19 вересня 1864 – 25 березня 1938) – засновник і власник Першої Національної фабрики вежових годинників (1901), багаторазовий переможець на національних та міжнародних промислових виставках, в тому числі золотий призер Міжнародної промислової виставки в Парижі в 1908 році.

Виявлено, що Міхал Менцовіч виготовив не менше 30-ти вежових годинників у Західній Україні, серед яких – діючі годинники Управління Львівської залізниці, ратуш Дрогобича і Бережан, теперішнього приміщення Ощадбанку та Ратуші у Кам'янці-Бузькій, Рільничої Школи у Дублянах тощо. Виявлені характерні риси механізмів і дизайну циферблатів, що дозволяють ідентифікувати роботи Менцовича за відсутності частин механізму з підписом.

Висновки. Проведено значний архівний пошук пам'яток годинникарства. Можна стверджувати, що, якщо дзвони на території України відливались завжди, то виробництво годинникових механізмів було відсутнє. Відкрито ім'я ще однієї історичної особистості, в чю честь названо вулицю в Кросно, а в Україні він був невідомий, незважаючи на творчі заслуги.

За останні 18 років реставраційної діяльності ЛНАУ практично відновлено український сегмент годинникової спадщини Міхала Менцовича, яка складає велику частку з усіх вежових годинників Західної України. Проведено повну ідентифікацію і доведено належність його фабриці значної частини вежових і фасадних годинників, досліджено ідентифікаційні особливості його механізмів, усі результати передано в музей майстра у польському місті Кросно.